

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500EA 'S-GRAVENHAGE

Directie Financiële Markten

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2017-0000113315

Uw brief (kenmerk)

2017Z07715 en 2017Z07824

Datum 13 Juni 2017

Betreft Verzoek regeling van werkzaamheden en beantwoording vragen over ontwikkelingen in de Europese bankensector

Geachte voorzitter,

Tijdens de regeling van werkzaamheden d.d. 7 juni 2017 ben ik door uw Kamer verzocht om een brief over de ontwikkelingen bij de Spaanse bank *Banco Popular Español*. In dit kader is door het lid Van Rooijen (50PLUS) ook gevraagd naar de ontwikkelingen rondom de Italiaanse bank *Banca Monte dei Paschi di Siena*. Middels deze brief geef ik gehoor aan dit verzoek.

Banco Popular Español

Op 7 juni 2017 publiceerde de toezichthouder (de Europese Centrale Bank, ECB) een persbericht over Banco Popular Español.¹ Uit dit persbericht bleek dat de ECB op 6 juni 2017 concludeerde dat Banco Popular Español faalde of waarschijnlijk zou falen (*‘failing or likely to fail’*). Volgens de ECB was de liquiditeitspositie van de bank in kwestie zodanig verslechterd dat de bank in de nabije toekomst niet aan haar verplichtingen kon voldoen. Het oordeel dat een bank faalt of waarschijnlijk zal falen is één van de drie criteria voor resolutie van een bank. De ECB heeft haar oordeel dan ook gecommuniceerd aan de resolutieautoriteit van *Banco Popular Español*, in dit geval de *Single Resolution Board* (SRB).

De SRB heeft op haar beurt geconcludeerd dat geen alternatieve oplossingen voor Banco Popular Español beschikbaar waren en dat resolutie van de bank in het openbaar belang was.² Dit zijn de twee andere criteria voor resolutie. De SRB heeft vervolgens een besluit tot resolutie genomen. Op grond van dit besluit zijn de kapitaalinstrumenten (waaronder de aandelen) afgeschreven en zijn de achtergestelde schulden omgezet in nieuwe aandelen. Vervolgens zijn die nieuwe aandelen (en daarmee de gehele bank) voor een bedrag van in totaal 1 euro overgedragen aan de grootste bank van Spanje, Santander. De bedrijfsactiviteiten

¹ Zie "ECB determined Banco Popular Español S.A. was failing or likely to fail" via <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2017/html/ssm.pr170607.en.html> (7 juni 2017).

² Zie "The Single Resolution Board adopts resolution decision for Banco Popular" en "The summary of the effects of the resolution action" via <https://srb.europa.eu/en/node/315> (7 juni 2017).

van de in resolutie geplaatste bank ondervinden dan ook doorgang als onderdeel van de Santander groep.

Directie Financiële Markten

Ons kenmerk
2017-0000113315

De Europese Commissie dient op grond van de Verordening gemeenschappelijk afwikkelingsmechanisme (SRM Verordening) in te stemmen met besluiten van de SRB. De Commissie heeft de maatregelen op 7 juni goedgekeurd.³ Volgens de Commissie zijn de verliezen in deze casus volledig opgevangen door de houders van kapitaal en achtergestelde schulden. We kunnen bij deze casus dus spreken van een 'bail-in' tot en met 'junior'. Bovendien is bij deze operatie noch staatssteun gegeven noch geld uit het resolutiefonds (*Single Resolution Fund*, SRF) ingezet. De operatie laat zien dat problemen bij banken kunnen worden aangepakt middels het resolutieraamwerk, zonder een beroep op de belastingbetaler.

Banca Monte dei Paschi di Siena

Tijdens de regeling van werkzaamheden vroeg het lid Van Rooijen (50PLUS) waarom voor Banca Monte dei Paschi di Siena de weg van een preventieve herkapitalisatie wordt verkend, maar voor Banco Popular Español niet. Het is onduidelijk of en in hoeverre Banco Popular Español op enig moment aan de strenge eisen voor preventieve herkapitalisatie zou hebben voldaan. Wel staat vast dat zodra Banco Popular Español door de ECB werd geacht te falen of waarschijnlijk te zullen falen, een preventieve herkapitalisatie geen optie meer was. Bovendien staat het lidstaten altijd vrij om ervoor te kiezen om banken geen staatssteun, al dan niet in de vorm van preventieve herkapitalisatie, te verlenen.

Ook vroeg het lid Van Rooijen (50PLUS) of een beroep op preventieve herkapitalisatie voor Monte dei Paschi di Siena wel legitiem is. De richtlijn herstel en afwikkeling van banken en beleggingsondernemingen (BRRD) en de SRM Verordening bieden onder voorwaarden de mogelijkheid van een preventieve herkapitalisatie. Op grond van de staatssteunregels dient de Europese Commissie goedkeuring te geven voor eventuele staatssteun. Daarnaast toetst de Commissie ook of voldaan is aan de in de BRRD en de SRM Verordening neergelegde voorwaarden voor preventieve herkapitalisatie.⁴

De Commissie heeft recent aangegeven dat met de Italiaanse autoriteiten een principeakkoord is bereikt over de preventieve herkapitalisatie van Monte dei Paschi di Siena.⁵ Volgens de Commissie zou dit principeakkoord voorwaardelijk zijn aan een bevestiging van de toezichthouder (de ECB) dat de bank solvabel is en voldoet aan de kapitaaleisen. Tegelijk dient volgens de verklaring van de Commissie bevestigd te worden dat er niet-presterende leningen worden overgedragen aan private investeerders. Voor de exacte details is het wachten op een definitief besluit van de Commissie.

³ Zie "European Commission approves resolution of Banco Popular Español S.A." via http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1556_en.htm (7 juni 2017).

⁴ Zoals in de casus Piraeus Bank en National Bank of Greece. Zie "Amendment of the restructuring plan approved in 2014 and granting of new aid to Piraeus Bank" via http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/261238/261238_1733314_89_2.pdf en "Amendment of the restructuring plan approved in 2014 and granting of new aid to National Bank of Greece" via http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/261565/261565_1733770_121_2.pdf.

⁵ Zie "Statement on Agreement in principle between Commissioner Vestager and Italian authorities on Monte dei Paschi di Siena (MPS)" via http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-17-1502_en.htm (1 juni 2017).

Tot slot hebben de leden Harbers en Aukje de Vries (VVD) op 8 juni 2017 specifieke vragen gesteld over de casus Banco Popular Español. Bijgaand treft u de beantwoording aan van deze vragen.

Directie Financiële Markten

Ons kenmerk
2017-0000113315

Hoogachtend,
de minister van Financiën,

J.R.V.A. Dijsselbloem

2017Z07824

Vragen van het lid Harbers en Aukje de Vries (beiden VVD) aan de minister van Financiën over de resolutie van de Banco Popular Español (ingezonden 8 juni 2017)

Directie Financiële Markten

Ons kenmerk
2017-0000113315

Vraag 1

Bent u bekend met de overname van Banco Popular Español (BPE) door Banco Santander?

Antwoord op vraag 1

Ja

Vraag 2

Kunt u meer informatie verschaffen over de oorzaken en de aanleiding van deze overname?

Vraag 3

Wat was de oorzaak van de slechte financiële positie van BPE?

Antwoord op vragen 2 en 3

Zoals in de oplegbrief beschreven werd Banco Popular Español door de ECB geacht te falen of waarschijnlijk te zullen falen (*'failing or likely to fail'*, FOLTF). Volgens de ECB was de liquiditeitspositie van Banco Popular Español zodanig verslechterd dat de bank in de nabije toekomst niet aan haar verplichtingen kon voldoen. In algemene zin kunnen dergelijke situaties zich voordoen indien sprake is van een val van vertrouwen in een bank, waardoor bijvoorbeeld deposito's worden weggehaald en er onvoldoende mogelijkheden zijn om nieuwe liquiditeit te genereren.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoe deze overname zich verhoudt tot de regels uit de Bank Resolution and Recovery Directive (BRRD) en de overige regels van de bankenunie? Is aan al deze regels voldaan bij deze overname?

Vraag 5

Kunt u ingaan op de opmerking van de Europese Commissie⁶ dat: 'there were no private sector solutions outside of resolution'? Waarom was bail-in geen optie? Waarom was een reguliere overname door Santander (buiten het context van resolutie) geen optie?

Antwoord op vraag 4 en 5

Bij de gekozen oplossing voor Banco Popular Español is juist wel gebruik gemaakt van een bail in, bestaande uit het afschrijven van kapitaalinstrumenten en het omzetten van achtergestelde schulden. Daarna is de bank overgedragen aan Santander. Dit is een voorbeeld van een resolutie op grond van het nieuwe raamwerk zoals neergelegd in de BRRD en SRM-verordening. Uitvoering van deze maatregelen in een volledig private context, dus zonder interventie van de

---

⁶ European Commission approves resolution of Banco Popular Español, S.A. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1556_en.htm

resolutieautoriteiten, is niet goed denkbaar. Doordat de overdracht aan Santander zonder enige vorm van staatssteun plaatsvond, is de oplossing in financiële zin overigens wel volledig privaat.

Directie Financiële Markten

Ons kenmerk
2017-0000113315

Vraag 6

Kunt u ingaan op de situatie in de Spaanse bankensector? Zijn er nog andere banken met (liquiditeits-)problemen of die daar risico op lopen en hoe wordt dit aangepakt?

Antwoord op vraag 6

De Spaanse bankensector is sinds een bankenprogramma in 2012 beter gekapitaliseerd en het aantal niet-presterende leningen is verminderd. Dit komt mede doordat balansen zijn doorgelicht en opgeschoond, waar nodig verliezen zijn genomen en herkapitalisaties hebben plaatsgevonden, maar ook door aanscherpingen in het toezicht.⁷ Eventuele verbeteringen laten natuurlijk onverlet dat banken alsnog in de problemen kunnen komen. Indien sprake is van problemen bij individuele banken reken ik er op dat dit tijdig wordt gesignaleerd door toezichthouders, die binnen hun bevoegdheden ook inzicht hebben in hoe individuele banken ervoor staan maar ook de instrumenten hebben om deze problemen aan te pakken.

Vraag 7

Kunt u een appreciatie geven van de verschillen in aanpak van de problemen in de Spaanse bankensector en de Italiaanse bankensector, waarbij vooral die laatste gepaard lijkt te gaan met meer omslachtigheid en publiek of semi-publiek geld?

Vraag 8

Kunt u bevestigen dat u er altijd op zal toezien dat de noodzaak voor de belastingbetaler om bij te springen geminimaliseerd wordt?

Antwoord op vraag 7 en 8

Elke aanpak in de Europese bankensector geschiedt volgens dezelfde regels. Deze regels houden o.a. in dat allereerst de houders van aandelen en achtergestelde schulden opdraaien voor de verliezen bij banken. Dit uitgangspunt is gehanteerd bij steunoperaties in het kader van het Spaanse bankenprogramma, maar dezelfde regels gelden ook voor eventuele maatregelen in de Italiaanse bankensector.

Het is soms onvermijdelijk dat banken in de problemen komen. De recente operatie bij Banco Popular Español toont wat mij betreft aan dat problemen bij banken kunnen worden aangepakt door het resolutieraamwerk, zonder een beroep op de belastingbetaler. Dit laat onverlet dat het lidstaten vrijstaat om er in bepaalde gevallen voor te kiezen om banken te voorzien van een preventieve herkapitalisatie of een andere vorm van staatssteun. Daarbij zijn zij wel gebonden aan alle relevante Europese regels.

---

⁷ Interessant is overigens dat in Spanje de banktoezichthouder specifieke bevoegdheden kent als het gaat om het geven van aanwijzingen voor bijvoorbeeld het nemen van voorzieningen. Dit helpt het tijdig beprijzen van eventuele verliezen op niet-presterende leningen en dient ook als inspiratie voor Europese discussies over niet-presterende leningen.